

LA TRALLA

SURT EL
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

Generositat ab lo dels altres.— La emigració y la quinta d'enguany.

¡Ancha es Castilla! Y molt ample á jutjar per la darrera *fazana* realisada en la *capital del reino*. Lo pobre Madrit, la vila de la mandra y del xerrar en vá, no podia viure per sas propias forsas. Lo Govern, que tot lo que té d'agarrat per las regions productoras, ho té de *manirroto* per las que's passan la vida gandulejant, va acordar, ab aplauso de ls diputats republicans (y aixó que's tratava de fer lluhir la monarquia) una subvenció de dos milions de pessetas al Ajuntament de Madrit en concepte de capitalitat, que á la *quinta* es un nou procediment de timo, puig res més qu'un timo va ésser aquella expoliació de cabals del poble.

Donchs, bé, l'única excusa que ls dits diputats republicans donavan pera justificar lo timo, era la de que ls diners servirían pera donar feyna als obrers, y avuy hem vist quins son los obrers beneficiats y quina ha sigut l'inversió de ls esmentats cabals.

L'Ajuntament de Madrit va encarregar á dos arquitectes (se veu qu'un tot sol no hauria pogut ferho) un projecte de Granvia. La obra, com se veu, es una cosa may vista. es excepcional y *ardua*. Un projecte de Granvia; ve á ser una mena de Torre de Babel, ó la quadratura del círculo. L'home qu'arriva á projectar una Granvia haurá tingut de cremarse las cejas y al acabar quedará inútil, inservible, lo mateix que un d'aquets corredors parisenehs que fan los kilometres com los ases los saludos.

Com es natural, encara que Madrit siga pobre, sap reconeixe y agrahir los treballs de ls seus fills, y com que, gracias á Deu, ja hi ha que li suha ls diners, es qüestió de quedar bé y fer lo *grande*, y á n'quest fi, l'Ajuntament de Madrit, ab las llágrimas als ulls de tant agrahiment, dona als emigrants arquitectes que han surtit victoriosos, una propineta bastant enrahonada, *un pico, unos reales* que en conjunt ascendeixen á 500.000 pessetas.

No sabem si á n'aquests dos aprofitats senyors se'ls alsarà un monument. Per de prompte al poble que paga ja li han alsat... Fora curiós, y encara no renego de veureho, que s'acordés *monumentar* als citats arquitectes municipals y que'ls hi encarreguessin lo projecte de munument á n'ells mateixos per un preu á proporció de lo que han cobrat ara.

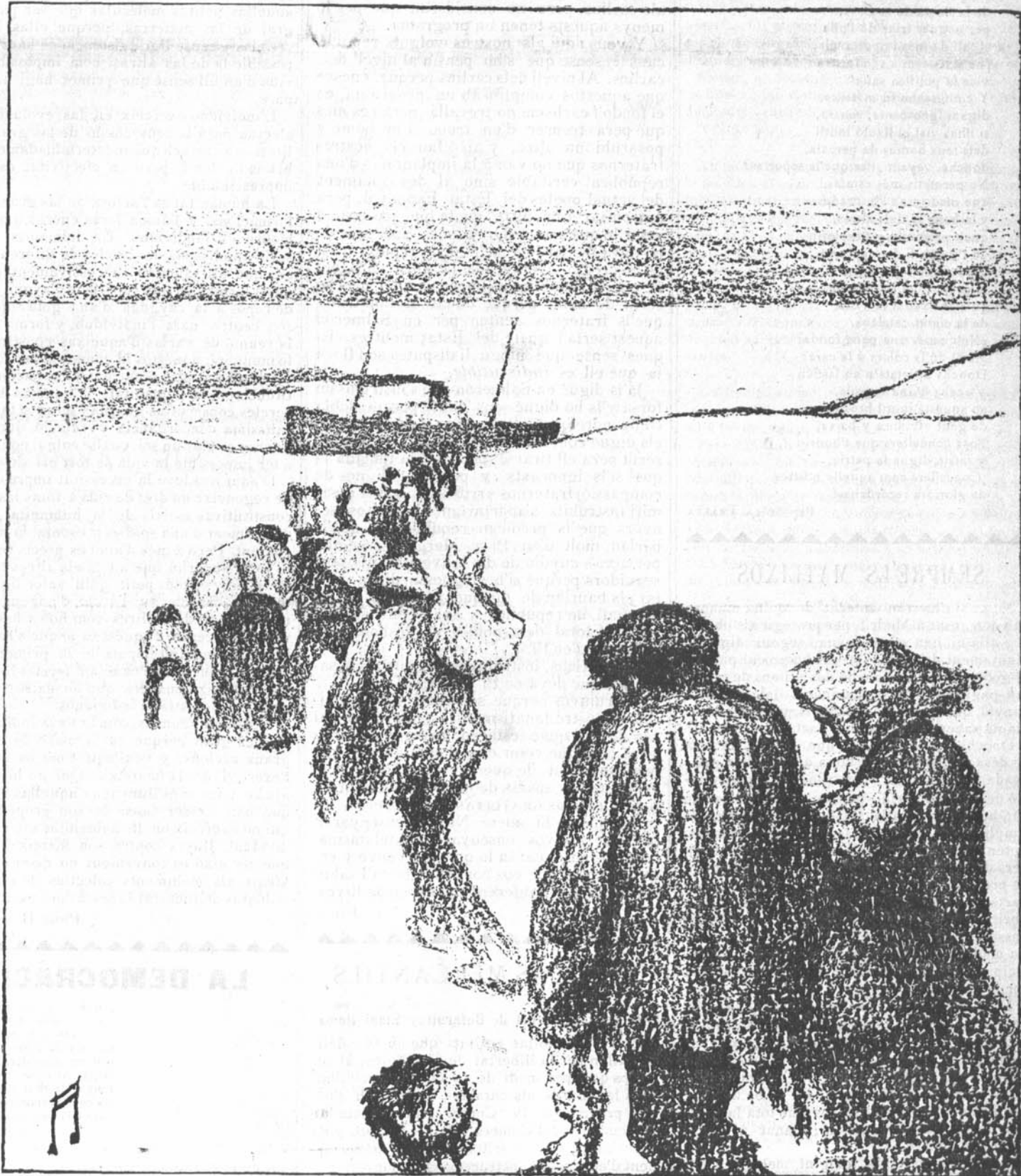
De pitjors ne veurém si anys vivím. *Ancha es Castilla!* y lo demés son trons.

La *madre patria* no deu fer prous bons tractes als seus fills, perque per lo vist aquést van fugint de *su seno* com si fos una *suegra patria*. Cada día s'embarcan á milers d'homes que fugen de ls erms tristos de la Espanya castila, pera buscar en lo nou mon lo mos de pá que la *madre* no'ls hi pot donar. ¡Trist destí! d'aquesta pobra gent y'l de la terra qu'abandonan!

Per una banda 81.000 homes á servir, ó mellor dit, á no servir, y per l'altra ls pobres y nombrosos emigrants que fugen. Tot son brassos robats á l'agricultura; tot son miserias de la miserosa Espanya! Pero, senyors: ¿Voldrían dirme per qué los necessitem 81.000 homes armats? No fora més llògic que, ja que no tenim res per perdre, nos deixessin en pau aquets joves, y que'ls diners que costa'l mantenirlos y disressarlos s'invertissin en mellorar las terras ermas, obrinthe canals?

Pero, no seguim. Aixó es predicar en vá. Lo Quixot no pot abdicar de sos principis: ha de fer lo fatxenda, lo *quiero* y *no puedo*, encara que aixó'l porti á sa completa ruina.

La emigració

Aném allá ahont no's parli tant y's preocupin més del benestar del poble. ¡Entre 'governs y Lerrouxos aviat no'ns quedarian ni'ls ossos.

Y pe'l camí per ahont van las cosas es fácil preveure que la ruina no's farà esperar.

¡Sort que Catalunya está aixecada sobre fermes fonaments! Si no'ns debilitém, la ruina d'Espanya no la farà pas trontollar.

GNOM

A la MASSA

Meno, avuy estich de filis per dirigirme á la massa, y pregarli que m'escolti lo que's diu quatre paraulas, perque's hora d'aná á comptes repassant l'estat de caixa, el negoci democrátich

dels republicans que manan, ¿Recordeu aquells discursos de las eleccions passadas, demanant que Barcelona nos dongués la confiança? ¿Y recordeu que vos deyam, que la colla de ganapias que vareu dú al municipi, eran regidors de lluna? ¿Y recordeu els dicteris dirigits contra nosaltres, perjurant que'ls vostres homes, farian feyna de... plata? —Espereulos que s'estrenin, ¡ja ho veureu quina feynada! are no's pot criticarlos s'ha de veurer com treballan— era aquesta la resposta,

la defensa que s'usava, y efectivament resulta que l'havem ensopogada, malmenant á Barcelona y escampant queixas y rabia. Perque vamos, ¿no os molesta no vos aturdeix, no espanta, la fo nentació d'enredos, y l'eterna martingala, de predicarvos conciencia y empre vendre vinagre? ¿Qué ha fet allá'l municipi la colla republicana? ¿Ahont es aquella feyna que's prometia á la massa? Vaja que aixó es tant indigne que fastigueja y embafa, mes tractantse de *fraternos*,

la gent més pura y honrada, que prometia reformes y administració ben sana, per lliurar a la Pubilla de comerciants y de lladres, que a cada punt protegia la dominació de'n Planas. ¿Y es així que han dut a terme la desinfecció anunciada? Pensa una miqueta, poble que trevellers ab ansia, per enlayrar aquets homes que't denigran y et rebaixan, repartintse las cireras que tú sues y trevallas. Are ja tenim dos grups dividits y barallantse; els del *trust* de'n Corominas y el grupo de *tarregada*, dos grups que no s'uneixen ni may podrán ajuntarse, porque tots buscan ser amos de la llosa de la Casa, per poguer triar de l'olla el tall de més importancia. ¿Es així com s'a lministra y se fa política sana! Y confessahe tú mateixa, digam ignoscenta, *massa*, si l'has vist el llautó inútil dels teus homes de percala, donchs, veyam ¿Per qu'els suportas? No permetis més estafas, que medrin ab l'honradesa y la bona fe dels altres, que't prometin y l'esplotin ab l'únich fi d'enlayrarse. Para atenció y analiza lo groller del espectáculo, qu'ofereixen a la vista de la ciutat catalana. ¿No't causa una pena fonda? ¿No't dú's colors a la cara? Donchs apartate'n ab fástich y acaba d'una vegada, ab aquesta inútil brossa de gent vividora y baixa. Posa concellers que t'honrin y fassin digna la patria, ¿Concellers com aquells nostres, de gloriosa recordansa!

PEP DE LA TRALLA

SEMPRE'LS MATEIXOS

No se si s'haurán enterat de quina manera han comensat a Madrid, per protegir als obrers que allà hi han sense feyna, segons digué lo ajuntament de la «Villa del hueso» al pidolar al govern la subvenció de dos milions de pessetas, pagant els altres municipis del Estat espanyol, que en sa majoria, sols per actes semblants saben que'n formen part.

Donchs si; segurament que ho han fet pera no desadreditarse de la fama que tan ben guanyada tenen, de ser la verdadera representació de la ganduleria, porque la veritat es que han buscat trobantla facilment la manera de simplificar la feyna que'ls hi hauria ocasionat, lo tenir de pagar jornals als obrers ab els diners dels altres. De moment ja no mes s'han de preocupar pera repartir las tres cuartas parts d'aquell capital, donchs en un tancar y obrir d'ulls, s'han desempallagat de 500000 pessetas regalantlas segons expressió d'un rotatiu madrileny, a dos arquitectes d'aquell municipi que varen presentar uns projectes pera fer la Gran-via.

De manera que a n'aquest pas d'aquí a quinze dias dels dos milions no se'n cantarà gall ni gallina y els trevellers que no trobin feyna (si es que a Madrid hi ha trevellers que'n busquin) no tindrán altre remey que buscar un títol d'arquitecte del municipi ó be un altre empleu qualsevol d'aquells que tota la feyna que donan queda reduhida a anar a cobrar cada cap de mes.

Sempre'ls mateixos; exigint mentres poden ó bé pidolant quant no poden exigir y sols mirant la manera de malversar els cabals dels altres. Y lo pitjor es que desgraciadament degut al perfidiós vici de demanar que ells tenen y a la falta de energia nostra pera oposarnos a que'ns malversin nostres cabals, sempre surten ab la seva.

JOANET DE BERGA.

14 Novembre 1904.

FANÁTICHS É IGNORANTS

Repetidas voltas parlant, ab algun frater no m'he vist tractat de fanátich: he rebutjat el calificatiu cosa que no m'ha costat pas gayre porque discutir ab frateros es la cosa mes senzilla. Pero m'ha cridat molt la atenció que la majoria d'ells tingan com a fanátichs als catalanistas essent que si be ho mirem, entre catalanistas y frateros no hi ha mes fanátichs que'ls darrers.

Vegis sino tots los actes frateros; sos

meetings, los escrits dels seus diaris, els discursos dels seus oradors y's notará, com se nota en tota farsa, una serie de contradiccions que se las empassan els pobres frateros sense adonarse de que existeixin y si algu'ls ho fa observar responen que no vol dir res aixó porque las manifestacions dels oradors frateros y'ls escrits dels diaris de la mateixa beta no son un programa. Y si á seguit els dieu que precisament lo seu fanatisme es mes gran porque no's compren que vagin adelersats darrera de quelcóm que no saben lo que es, nos contestan que ells ja tenen lo seu quefe que essent home de gran talent los ha de guiar y dir tot quant s'ha de fer; mes clar, que'l programa d'ells es lo quin vulgu'ls seu quefe, que no's descuydan may de dir que es molt ilustre y sobre tot indiscutible.

Aquesta organizació del *soi-disant* partit republicà es lo que'ls pinta de cap á peus; ells serán molt bons pera titllar de fanátichs als carlins pero no consideran que per lo menys aquests tenen un programa.

Y veus aquí als nostres volguts republicans (?) sense que s'ho pensin al nivell dels carlins. Al nivell dels carlins porque, encare que aquests comptin ab un programa, en el fondo'l carlisme no trevalla pera res mes que pera treurer d'un trono a un home y posarnhi un altre, y aixó fan ells nostres frateros que no van a la implantació d'una república veritable sino al destronament del actual quefe del Estat Espanyol pera entronisar a un altre quefe que passaria a esser lo que's avuy D. Alfons. Sols que de la nova monarquia se'n diria república. Y no's cregui aventurada la afirmació feta de que la república salmeronina no mes ho seria de nom; porque donat el fanatisme que'ls frateros senten per en Salmerón aquest seria'l quefe del Estat mentres visques sense que ningu li disputes son lloch ja que ell es indiscutible.

Ja'ls digué en Salmerón que s'instruhessin forsa y'ls ho digué sens dubte porque debía compendre que'ls feya bona falta; pero no els digué com havian de ferho porque aixó seria pera ell tirarse pedras a la teulada ja que si'ls ignorants (y per tant dignes de compassió) frateros arribessiu sols a esser mitj instruhits s'apartarian d'aquests senyors que'ls predican republica y que'ls parlan molt d'en Pi y Margall sense que per aixó's cuydin de dir la veritat als seus seguidors porque si'ls volguessin dir la veritat els haurian de dir que parlar d'en Pi y Margall, de república y anar contra la autonomia total dels pobles es deshonrar la memoria d'en Pi.

Si fanátichs, instruiuvos; porque aixis sabreu lo que deya en Pi y Margall.

Instruiuvos porque sols aixis vos redimireu de vostre fanatisme. Instruiuvos que al cap de vall quan estareu instruits no fareu altra cosa que venir cap al catalanisme que ben convensut de que la falta d'instrucció es la que vos aparta de nostre moviment ha fundat escoles GRATUITAS pera obrers.

¿Perque no hi aneu? No vos ensenyarán política; no vos ensenyarán catalanisme. Sols vos ensenyarán lo que vos conve y entre las cosas que vos convenen hi ha'l saber llegir que's ben diferent del saber de lletra.

FIBLÓ

ESCOLAS MERCANTILS

(Als senyors Manel de Bofarull y Eladi Homs)

Entre las molts entitats que ab fé y dalit trevallen per la llibertat de Catalunya, ab sempre que per medi de la cultura trevallen pera fer lliures als catalans, hi té lloch d'honor preminent lo "Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Industria", y en especial la seva meritissima "Secció permanent d'educació y instrucció". Los senyors Bofarull y Homs, president y secretari respectivament de dita secció, secundats ab acert per los demés companys de Junta, han portat á cap ab un temps relativament curt l'obra gran y meritoria de la fundació de las escoles mercantils catalanas, naixentas ab un esplet de vida tan ufanós, que fan esperar per ellas un esplendorós pervindre si no'ls hi manca, que fins ara no ha mancat, l'apoyo moral y material d'aquells catalans que, per sa posició social, tenen obligació de fomentar aquells institucions que, com las escoles mercantils catalanas, poden donar (jo estich segur que'n donaràn) motius a nostra Patria pera que de sa posesió n'estigui enorgullida.

Aquest es el primer any del funcionament de las escoles mercantils, y mercés a la voluntat ferma y a l'entusiasme patriótic que anima als seus dos principals organitzadors, tenen ja en funcionament dotze classes, essent, entre altres noms, garantia de l'acert ab que s'han escullit els professors el d'en Rossendo Serra y Pagés y en Joan Bardina.

Tots els que perteneixem al estament de dependents de comers devém felicitarlos de lo molt nodridas que's presentan las classes de las escoles mercantils catalanas, donchs fan esperar d'ellas fruits saborosos y de profit per la nostra classe.

Y al felicitar coral y entusiasmament als senyors Bofarull y Homs per l'acert qu'han tingut al organisar las escoles, crech poder ferho en nom de tots els dependents que s'interesan per la prosperitat del seu estament y'l de Catalunya.

EUGENI XAMMAR

L'ESFORS INDIVIDUAL

Es una equivocació lamentable el creure en la debilitat del esforç individual ó d'aquellas parts petites que ajudan a formar las grans obras; las forsas de tots els grans ideals son sumament reduhidas comparadas ab las de aquellas petites moléculas que son part integral de las mateixas, porque ellas las han creadas y sense llur existencia no hauria sigut possible la de las altras, com impossible es la vida d'un fill sense que primer hagi nascut el pare.

L'individu exerceix en las evolucions que efectua pera la consecució de las grans finalitats, un cárrech que indeterminadament sembla molt débil, pero en efectivitat es lo més imprescindible.

La humanitat es l'actora de las grans transformacions, y l'única forsa enérgica que la fa moure es l'individu. La humanitat es una serie amplissima de cercles de diferente especie que s'aixamplan successivament com los que's forman en una superficie d'aygua en estat de repós a la caygada d'una gota soptada en son centre: naix l'individu, y forma familia, la reunió de varias d'aqueixas constitueixen lo municipi, aquestos la comarca, las comarcas forman los pobles ó nacions y las nacions constitueixen la humanitat. Y aqueixa serie de cercles consecutius guardan entre sí tant naturalissima concordancia y relació, que al volguer anular un sol, cualsevulga, equivaldria a fer impossible la vida de tots els altres.

D'aquí n'esdevé la necessitat imprescindible de regoneixre un dret de vida a todas las esferas constitutivas sociales de la humanitat, puig lo defalliment d'una sola representa la mort del conjunt. Pero a més d'aixó es precis reconéixre lo valor superior que a tots els altres té lo que de tamany es més petit, quin valor li prové de tenir lo caràcter y l'acció d'engendrador y mantenedor dels altres com ho es lo del individu. Lo cercle d'aquest es lo que s'ha format immediatament al impuls de la primera forsa, y sense aquest no s'haurian format los altres, de la mateixa manera que no existiria humanitat si no existissin individus.

Veus aquí, donchs, com la forsa individual es la més gran porque es la mare de todas las grans accions, y veus aquí com es necessari l'exercici de la mateixa. Qui no hi coopera ajuda a fer més llunyanas aquellas reformes que han d'ésser causa de son propi benefici; qui no exerceix en la humanitat son esforç individual, lluyta contra son mateix benestar, que per aixó es convenient no ésser egoista y afegir als mohiments colectius de las rassas sedentas de llibertat lo seu esforç particular.

PERE B. TARRAGÓ

LA DEMOCRACIA

...que mientras que el señor Vallés y Ribot está mimoso y cortésano con los catalanistas, olvida a los que le votaron en consideración a su larga historia republicana limpia de toda concomitancia con los embozados enemigos de la Democracia.

De La Publicidad, 25 Oebre.

Si sapiguessiu y compreguessiu el significat de la paraula Democracia; si s'haguessiu prés la molestia d'estudiar sols una mica els principis fonamentals d'aquesta santa paraula; si en comptes de passá'l temps fent de moderns Noys de Tona l'haguessiu passat estudiant y buscant provas pera convenceus de vostra idea, podriau donar patents de Democracia, podriau excomunicar en nom d'ella a los vostres enemichs.

Mes, ni aixó haveu fet vosaltres, ni ho fareu may, porque no vos convé, porque las negrors de vostra conciencia sortirian y's posarian a vostra vista, porque la forsa de la rahó desfaria l'vel y vos faria veure la taca negra, inesborrable y eterna, que pesa sobre'l vostre front.

Ni vosaltres sou demócratas, ni sabeu lo que vol dir.

Democracia no es volgué arrencar als fills ds las sevas llars pera portarlos al Matadero, com feu vosaltres al demanar l'servey obligatori; democracia no es tenir quefes absoluts que manin y excomunicuin com els despotes Sultans; democracia no es despatxá als trevalla-

dors d'una manera tan miserable com fereu ab el pobre Reig; democracia no es rebre als obrers d'una manera tan despota com ho feu ja fa dias lo senyor Buxó; democracia no es formá candidaturas pera concejals tan autoritaria y d'una manera tan absoluta, que sols pot compararse ab los úkases del Tzar.

Sápigam els de La Putinera que'l Centralisme es enemich acérrim de la democracia, y ells tenen un quefe que's de lo més centralista que ara corre; que la manera de tractá al diputat obrero es antidemocrática a tot serho y que tractá als obrers de la manera qu'ells ho fan ab los de la Fraternitat es incompatible ab la democracia.

Els catalanistas no l'anomenem tant la paraula democracia, pero la practiquem, y aquesta es la prova més gran que parla en favor nostre, ja que las obras quedan, las paraulas no.

Nosaltres som demócratas porque tenim en nostre programa l'servey militar voluntari, porque no tenim cap quefe que'ns mani, porque sabem estimá y respectá als obrers de la manera que exigeix la dignitat de l'home, porque som enemichs del centralisme, porque som autonomistas en una paraula, y democracia y autonomia s'han donat sempre la mà.

Aixó es democracia; aixó y res més que aixó, y si'ls de La Putinera ho entenen d'altra manera serán dignes de son director, que tan alt está en materia de Geografia.

Ja sabem que aixó res vos farà; ja sabem que aixó no vos farà sortir los colors de la vergonya, puig si'n tinguessiu la cara vos cauria a trossos de que nosaltres, els clericals, els reaccionaris y'ls burgesos vos tinguem de donar lliçons de Democracia, vos haguem de explicar y d'ensenyar lo que vosaltres prediqueu a tort y a dret.

Y acabem, porque no mereixeu ni valeu la tinta ni'l paper que feu gastá; acabem, porque aixó tampoch aprofitará de res; porque a més de l'ignorancia, vos sobra la mala intenció, y en l'home reaccionari y fanátich que viu en un partit polítich com més s'hi fa més s'hi pert.

De todas maneras, sápigam els de La Putinera que nosaltres no som com sos llegendors que se las empassan totas, y sápigam també que'ls catalanistas som més demócratas que l'Unión Republicana, y alló de los embozados enemigos de la democracia els escau la nata a n'ells.

Aixó porque un altre volta no tornin a desbarrá.

PERE FLÓ Y VALLÉS

Republicans ab boina

No'ns hauriam ocupat de las graves deuncias fetas contra lo ministre de la Guerra de la vehina República si lo diari que representa a Barcelona l'absolutisme republicà no hagués prés la defensa d'aytals vergonyas.

Perque lo que ha passat a Paris es lo *non plus ultra* dels atentats a la llibertat de conciencia.

Lo ministre de la Guerra tenia organitzat un servey d'espionatge que'l posava l'corrent, no solament de las ideas religioses dels oficials de l'exércit francès, sino de las mullers y fills. Lo que tenia una esposa que anava a missa, ó una filla que havia fet la primera Comunió, ja estava ben segü de que los seus ascensos serian retrassats, que las més petites faltas li serian severament castigadas y que seria marejat continuament ab tota mena d'entrebanchs y perjudicis; y quan un diputat de oposició va llegir en plé Parlament los documents que probavan aquestes vergonyas, lo ministre Millerand va dir que: *aixó era convenient, porque aquets militars, pera no ser perjudicats en sa carrera, renegarian de sas ideas religiosas y privarian de practicarlas a sas mullers y fills.*

¿Quina barra! ¿Pero quin concepte tenen aquesta gent de la llibertat de conciencia? ¿Qui es l'Estat pera exercir cap mena de coacció sobre la conciencia de sos ciutadans? Si la llibertat de conciencia, inherent a la llibertat de pensar, es un dret innegable, innat a tot ser racional, ¿quí es un ministre ni tots los ministres pera castigarlo?

Y lo que's pitjor: no solament s'imposa a la conciencia dels ciutadans, sino que pretent també que aquets s'imposin igualment a las sevas mullers y fills, convertint cada casa y familia en un imperi absolut en miniatura.

Y La Publicidad aixó ho trova molt ben fet, y una de las rahons en que s'apoya es que'n temps de l'Imperi passava lo mateix.

¿Es a dir que la seva República té de pendre per modelo la Monarquia? Aixó nosaltres ja fa temps que ho sabem, pero ens agrada que ho canfessin.

Además, voldria que'ns diguessin quin concepte'ls hi mereixeria qualsevol amo d'establiment que, porque ell fos católich, volgués obligar a sos dependents que també ho fossin; ó que porque ell no ho fos, volgués també prohibir a que ho fossin sos dependents y sos families. Jo,

per ma part, li anticipo mon criteri: consideraria tan absolutista qualsevol d'ells com un Carles VII ó com la República francesa, que en lo present cas han demostrat estar á la mateixa altura.

Nosaltres, en contra de la *forsa* de l'absolutisme, presentem la *rahó* de la llibertat. Trovém iniquo que, baix lo govern d'en Maura, se condemni á dos mesos de presó al coronel senyor Pujol pera professar ideas lliurepensadoras, y trovém vergonyós que's fassi impossible l'estada á l'exercit al oficial del cos jurídic militar senyor Viada, obligantli á presentar la dimissió pel gran delict de ser catalanista. Pero del mateix modo hem de fuetejar á aquets republicans de *La Publicidad* que trovan molt just que s'obligui á l'exercit francès á professar las mateixas ideas en rel·ligió y política que lo President de la República; y com un nou President pot opinar diferentment que l'actual, ens trovém (segons aquest criteri) que's oficials que vullguin prosperar en sa carrera no tindrán altra remey que cambiarse la casaca y obligar á cambiarsela á sa familia á cada nova elecció presidencial, quedant encumbrats, no los més lliurepensadors, ni los més católics, sino los més *barruts*.

La célebre cobra de «La Marsellesa», de *Muera el que no piensa—igual que pienso yo*, sembla escrita expresament pels publicitaris; son tan lliberals que no'n tenen prou ab una de llibertat; ne necessitan dugas: una pera fer lo que's hi dongui la gana y un altre pera imposar sa voluntat als que pensin diferentment.

Poden dirse republicans, poden parlar de llibertat, igualtat y fraternitat, pero tan com els carlins: portan boina.

La seva boina no es blanca: es vermella; pero es boina.

M. RIU

RÉGIM PARLAMENTARI

La perniciosa costum de jutjar las cosas per passió ó mala fé, ha sigut la causa de que l'escándol promogut al Congrés s'hagi comentat y jutjat durant tots aquets díes de maneres diametralment oposadas, entre's dos bandos contendents buscant minucias y details que sols poden ésser considerats com á efectes d'una causa que las masses neutras no han posat encara de manifest, si bé han convingut totas ellas en que tant las majorías com las minorías estavan representant un paper veraderament ridícol y denigrant per tots conceptes.

Y aixís han transcorregut los díes deixant en peu lo germen del mal y en espera de que'l temps cuydi d'oblidar las polémicas, cual duració dependrà de la promptitut ab que's desenrotlli. Cualsevolga altre succés que vagi á ocupar l'espai en lo cervell d'ahont s'hi haurá corromput l'impresió ó recort de l'escandalosa sessió del 29 d'Octubre.

Cal, donchs, dir quatre paraulas de la causa primordial d'aquells efectes; d'aquell germen que convé atacar á tothora encare que no s'exteriorisi, d'aquest microbi que á cualsevol *cambi de temperatura* ens amenassa volguer acabar ab la nostra vida.

Lo mal del Parlament espanyol y'l de tots los de paissos regits per institucions semblants es té que buscar en lo seu corromput sistema; en la seva falsa constitució.

Espectacles com los passats son fills moltas vegadas més que del amor al respecte, á la justicia y la llibertat, al desitj de solidararse en un lloch de *mando*, ó al de proporcionarse, á falta d'altres recursos, un medi pera falsejar la situació d'un ministeri.

Si la respectiva missió del Govern y de las Cambras fos veraderament independenta la una de l'altra; si no comensés á ésser lo primer lo quefe de las majorías parlamentarias, cosa tant sapiguda de tothom, y quals ventatjas lo posa sempre á cobert de tots los disbarats quan de fiscalisarse's mateixos se tracta; si'l Govern no tingués, en una paraula, son lloch dintre de las Assemblies llegendatives, y deguéscuydarse solsament de fer cumplir las lleys y acorts del cos legislatiu y mantenir l'ordre entre's diferents organismes socials; si per altra part quedés limitada l'acció de las Cambras al treball de legislar y introduhir las reformas que l'experiencia y's cassos aconsellesin, ja siga per iniciativa propia, ja per proposas del mateix Govern, pero sempre sense la seva personal intervenció en la Cambra; si'l deixar ó no d'admetre aquestas proposicions, quedés entés que no obliga á cap modificació de ministeri; si, en fi, lo primer cuydés solzament de governar y la Cambra de legislar, no foran las majorías una suma de nulitats y favoritismes nascudas del cacicat general creat per un Ministeri de Governació, tota vegada que aquest centre quedaria rellevat y fins prohibit d'intervenir en las eleccions; y s'acabarian també per sempre las intrigas y las armas de mala lley moltas voltas empleadas com he dit avans, tant per derribar un ministeri com per sostenir-lo en son lloch. Que al cap

y á la fi no's portan altrás miras durant tot lo periodo parlamentari.

Pero los que tenen de viurer del cacicat, no poden introduhir reformas tant saludables pe'l poble. Necessitan forosament del pacte que's fá entre'l ministre de la Governació, el cacich y'l diputat, per tenir garantidas las riendas del Govern, ja que d'una discordancia entre aquést y'l Parlament n'ha de venir—ab lo seu régm—una crissis, una cayguda y precisa assegurarse.

Aquest pacte es lo causant de tots los mals administratius, socials y polítichs.

En virtut del mateix s'estableixen mutuos serveys y agraïments entre las tres representacions convertidas de fet en una sola personalitat.

Y aixís tenim que'l ministre disposa dels jutjes (diputats) perque li fallin sempre á son favor los plets que sostingui contra'l poble, y ab cual immunitat, las debilitats y egoísmes dels homes se desenrotllan escandalosament per alló de que l'ocasió fá'l lladre.

Lo cacich, per altra part, compta també ab mandataris agraïts (ministres y diputats) per tot quant li convingui, y ab quals medis fá prevaléixer la seva influencia que li dona un domini sobre las masses, de las quals se fá árbitre per l'imperi de la *forsa* que li concedeix lo Govern en reciprocitat á sos treballs. Posat sempre dintre d'aquest círcol viciós, pot á tothora disposar lo cacich d'un contingent respectable de voluntats sitiadas per la fam ó fassinadas per las promesas, que las entrega al Govern centralisador oportunament, ab cual mercancia estableix la *rahó* de la *forsa* y del número en lo Parlament perque es aixó la base de la seva estabilitat.

Tréguinlos aquest sistema, y á veure si podrán viure.

No cal, donchs, esperar de semblants organismes un remey positiu al mal, y preparemnos á presenciar espectacles denigrants pe'l poble y per las personas que diuen que'l representan.

JOAN GRAU

CASTANYAS RURALS

BROSSA DE VALLS

El senyor Cristiá, va comunicá á's seus companys de Consistori, que el ex-polison; propietari; y forasté Palau, nombrat per los republicos fraternos, escribent de las escolas de danys y perjudicis, no cumplia ab el seu deber.

Efectivament; lo Palau, favorit de's republicuiganas no acudeix may á ocupar lo seu càrrech, á no ser los caps de trimestre per recullir la paga que el govern de Maura li te assignada.

El senyor Oller, *jefe nato* de los republicos del pressupost ministerial, tambe cobra indegudament un sou del Estar, pues no te ni classe ni alumnes y per lo tan igual que el senyor Palau no te feyna en las escolas sino los caps de trimestre.

Si el capitá general de's repúblicos tingués el *cúrtis sensible*, los diners que cobra de'l govern de Maura per lo pacte de Canals, los repartiria entre's

establiments benéfichs y entre las familias obreras necesitadas.

El senyor Vives, que també cobra de'l Estat per lo favoritisme de'l *diputado filantrópico*, també deuria de fer lo mateix, pues per ensenyar la... *caca-tua*, no caldria que's mogues del cassino de'l ápat.

Lo coix Casas, no diu res de aixó en lo periódich de's fraternos perque... no te temps. El pasar la llenga per lo... *exterior* de republicans, carlistas y ministerials, ocupa moltas horas, y com que la escola la té completament abandonada... creu mes necessari evitar un espedient del inspectó de instrucció pública.

Y entre tan la majoria, es va fent el paquetet, y no se sen cap protesta ni de aixó ningú diu res. Y tufi el mundi contenti com deya aquell esmolet, hasta que vingui la escombra ó be, un cambi de govern, y'n's tregui tanta bruticia que aixó ja sembla un femé. Y sinó... que hu diga Camps que te un nás... que ni

13 Novembre 1904.

ALSA-PREM

Valls

Sr. Director de LA TRALLA.

Aquí ja ningú s'ocupa de res mes, si no buscar al incognit ALSA-PREM que tan be sap fuetejar als republicans de pega hipócrites y farsants.

Un negoci li proposo ja que'm persegueixen tant: Obri un concurs á LA TRALLA que pot dir: «al qui'n's dirá del corresponsal el nom fill, ó fillastre de Valls que es firma ó's diu ALSA-PREM y que sempre está voltant per escombrar la bruticia que s'allotja á n'aquí á Valls li donarem com á premi un descomunal cabás de garrofas y fabons y alguna garba d'aufals» (que tots aquets que tan buscan hi son molt aficionats).

Vaja *abur* y deixim puesto hasta la setmana entrant que aquets senyors de la Unión no conve deixals en pau.

ALSA-PREM

Tenim lo gust de comunicar á nostres llegidors, que's articles dedicats als obrers de Tarrassa posantlos de manifest lo barra, farsant y caragirat qu'es lo rebadá d'aquella Fraternitat, en Roca y Roca, han caygut á n'aquella casa com un bomba, produhint l'efecte que'ns proposavam, aixó es, traure la llana de molts clatells y ensenyar á nos-

La feyna del ram de guerra

Luego dirán que no hacemos nada. Por de pronto vengan 81.000 hombres. Y ahora el ministro de Agricultura que se cultive los campos.

tres companys de treball lo camí de la seva emancipació y de la vera democracia.

A Bilbao los republicans s'han unit ab los carlins per anar contra's biskaitarras.

Vaja, lo mateix que á Catalunya: carlins ó republicans, publicitaris ó fraternos, están sempre á punt y fins s'allan per anar contra's autonomistas. A nosaltres no'ns extranya gens; á tots ells los agermana l'odi á la llibertat y al verader progrés.

No fá gayres díes que'ns ocupavam de las injusticias que tot sovint comet la casa «Singer» ab los pobres cobradores; mes avuy toca'l torn á la casa «Wertheim» la que tot d'una s'ha posat al magí de fer anar á tots los cobradores ab una gorra d'uniforme, ni més ni menys que si fossin porters d'un^a casa de senyors ó assilats d'un hospici.

Lo que hauria de fer la casa «Wertheim» seria aumentar lo sou dels cobradores, puig perque menjin, beguin y paguin lloguer y's vesteixin, fumin y prenguin café al diumenge, los dona dos pessetas tot al engrós de jornal diari; en aquest cas, donchs, podria la casa intentar ferlos servir d'anunci barato y ésser un poch més exigenta.

Sabém, no obstant, que n'hi ha alguns dels que no blincan tan fàcilment l'espinada, que no están disposats á sucumbir á n'aquestas ridiculesas.

Y farán bé.

Ab motiu del mitin celebrat lo passat diumenge al matí á n'el solar de la *Caza del Pueblo*, durant tota la setmana passada *La Putinera* avisava's seus súbdits que dos recaudadors, quins noms no recordém, estav'n encarregats de recullir fondos per los gastos de dit mitin.

¿Se podria saber quins gastos son aquests? Perque no pagant lloguer, nillum, ni personal (lo servey de vigilancia lo feyan las *Sociedades Revolucionarias* (!) segons nos deya en l'edició dels passat dilluns) no sabém veure perque feyan falta tants diners.

L'altre día, ab motiu de celebrarse's funerals de la Primpessa, una part d'estudiants de la Universitat pretengueren fer festa.

Pero á la Universitat tenen un Rector qu'es molt *republicano* y molt *anti-clerical*, per qual causa va concedir la festa obligant á sortir de classe als estudiants que ja hi havían entrat.

¡Aixís se fá *República*, senyor Rodríguez Méndez! Adherintse á un acte monárquich; y ¡Aixís se fá *anti-clericalismo*! Adherintse á un acte relligiós!

Ab homes com vosté, senyor Rector de real ordre, no hi ha dupte que aném dret cap á la *Revolución*.

Lo diumenge passat, un d'aquells homes quina sola presencia es capás de sembrar la por entremitj de cent... mosquits lligats per las alas, va donar un espectacle gratuit en una barberia de Sant Martí.

La respectable persona de l'Eduardito, á quin nom respon dit subjecte, molestada per la presencia en dit establiment d'un de's periódichs més lliberals que's publican avuy día, y fent gala de's seus sentiments republicans mal entesos, va atrevir-se á atentar contra 'a llibertat individual, obligant á l'amo de la barberia á no tenir més LA TRALLA á la vista del públich ó proposantli en tot cas que quan ell entrés s'apressurés tothom á amagar dit periódich.

Al presentarse diumenge lo súbdit del Emperador á ferse treure la llana, que per cert cría en abundancia, va trovarse, com es natural, en que sas ordres no havían sigut atesas, lo que fou motiu suficient pera que agafés LA TRALLA y l'estripés en varis trossos, donant d'aquesta manera un exemple de tolerancia, llibertat y igualtat á la lerrouxiana, no sens que avans s'hagués assegurat de que dintre lo local no hi havia cap catalanista.

Ab homes aixís, la revolució no pot trigar pas.

Lo regidor Sr. Nel-lo, republicá segons diu ell y contrari á tot lo que té caràcter católich y romá, ó per lo menys l'acte de regidor que va obtenir fou per medi d'una propaganda combatent tot lo que tingués flayra relligiosa ó siga combatent l'ensenyansa relligiosa, per créuerla perniciosa á la humanitat. aquest mateix Nel-lo en persona portá fá uns quinze díes, duas fil·las sevas al colégi del «Bon Consell» situat á Las Corts de Sarriá, qu'está dirigit per relligiosas. ¿Qué os ensembra, republicans de debó, si'n son de farsants aquestas fraternos?

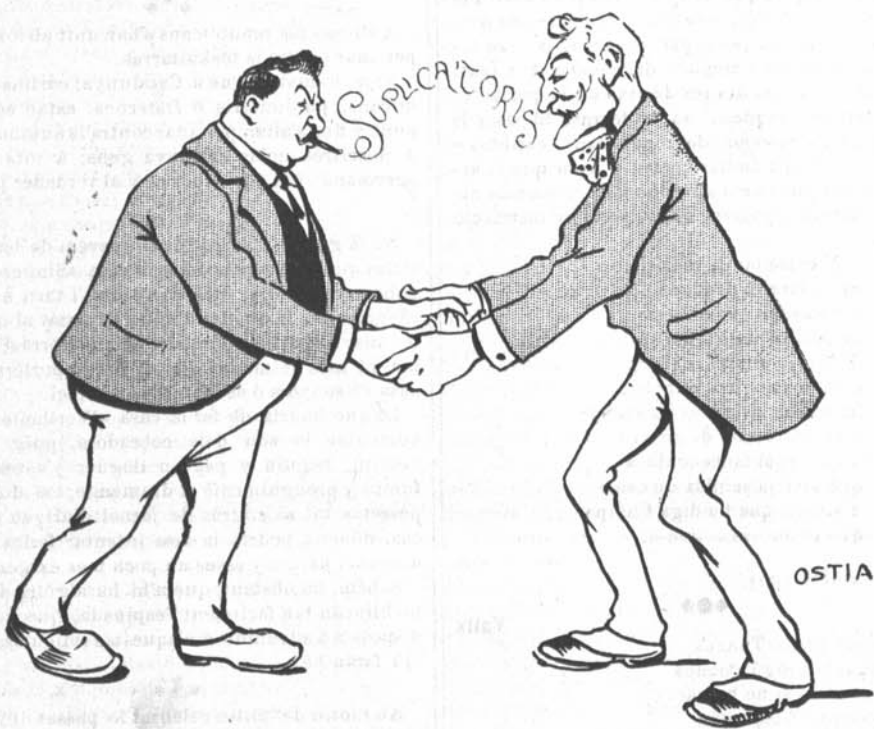
¿Veritat, Sr. Corominas, que n'es de gran y espayós lo local del colégi del «Bon Consell»? fins hi pot entrar el cotxe del batlle, vosté y'l seu amic Nel-lo.

Per nosaltres no estigui. Si vosté no tingués lo deber de no engratussar al poble que l'ha votat per *avensat*, cregui que'ns tindria molt sense cuydado lo que's referis á actes d'aquesta naturalesa. Tothom es lliure de fer lo que vulgui, pero no val á enganyar.

A n'en Villaverde, l'home del *sancamiento de la moneda*, li han pres una cartera que contenia poch menos de 100 pessetas.

Vet'aquí uns *cacos* que diria *El Diluvio* que saben lo que's fan; perque de segur que ho han fet ab tota la bona intenció de tenir moneda sanejada,

Amistats Mauro - lerrouxistas

En Mauro. — Lerroux, ha anat de mistó el teu discurs d'adversari.

En Lerroux. — Aixó us provarà, senyor, que igual soch conservador que ferm revolucionari.

En Mauro. — (Lo que tens, amich, es por.)

donchs es de suposar que'l Saneador no la deu pas portar infectada.

Havém rebut una carta d'un fraterno de Tarrassa. La carta es escrita en castila. En agraïment al bon rato que'ns ha fet passar li enviarem resposta particular.

Consti, donchs: *Sañort tarrasino, le damos mochas grásias por lo tipo de rasit que nos á echo asert. Por correo le daremos rraspuesta. ¡Vaya si le daremos! Casi se pueda dasirt que ya le estamos dando.*

Vegin si saben d'ahont retallo lo següent:

«Qué bonita está la Virgen
»con los ramitos de flores...»

Lo senyor Director, que's trova assentat devant meu, diu:—Prou se veu desseguit, home: Aixó ho heu tret d'algun diari relligiós.

Y jo li dich:—Donchs, no. Aneu molt errat de comptes, perqu'es de *La Putinera*, edició del vespre del día 15.

Y ara, tots los redactors cridém: ¡Clericals! ¡Clericals!

Ara, vejeu, FIBLÓ, si endevineu la procedencia d'aixó:

«Postrada ante tu Dios y el mío ruegas...»

—No diguen més, home; aquesta no falla: Es d'una publicació relligiosa.

—Y cá! Es de *La Putinera* també.

—Lo Director:—Aquesta gent se deu haver convertit; per lo tant, proposo que'ls hi regalém uns rosaris, y com que a *LA TRALLA* no'n tenim, ja faré anar a comprarne uns al baylet que'ns porta las probas.

EN DELCLOT:—Alto, companys: Aquesta gent no s'ha convertit ni molt menys.

Los demés:—¿Y donchs?

EN DELCLOT:—Aixó es que a dintre *La Putinera* s'hi ha metido la mano oculta de la racción movida por el reluciente oro del jesuitismo.

Tots:—Potser teniu rahó; de més verdas se'n maduran.

El imán atraedor de tots los bolets que s'escampan, conegut vulgarment per lo nom de *El Maleta Indulgencias*, en una de las sevas ensopidas pláticas diu:

«Bon cop de fals! Bon cop de fals! segadors de la terra. ¡Bon cop de fals!

»¡Uff! ¡qué miedo! Yo no sé como no sienten escalofrios, cantando estas cosas; de pensarlo se me pone la carne de gallina.»

Aixó de que se li pone la carne de gallina, no ho creyém. No pot posárseli, perque ell ja li té de gallina.

¡Com que ho es!

A Madrid va haverhi'l gran escándol ab motiu de la celebració d'un meeting que varis republicans organisaren pera protestar de la conducta de la minoria fraterna al Congrés.

Se diu que a conseqüencia d'aixó, lo diputat Soriano va agredir al germá del Emperador del Paralelo.

Ens agradaría, si aixó fos cert, que's presentés un suplicatori pera processar al senyor Soriano.

¡Pela... que'ls frateros que tant bullit mogueren per lo dels suplicatoris, no tractantse d'ells, hi estarian conformes!

Y es que sobre todo la igualdad ante la ley.

Ha sortit en aquesta ciutat un nou periódich que ve disposat a treballar de ferm per la causa de Catalunya, titolat *El Poble Catalá*.

En son article de presentació fa avinents sos propòsits en profit de las nostras ideas y demostra son esperit altament nacionalista, confessant, empero, las diferencias de criteri, purament incidentals que l'separan dels altres núcleos nacionalistas constituhits.

Recullim ab goig la salutació que endressa a la premsa catalanista y fem vots pera que sa tasca sia durable y profitosa per la Patria.

Las kábilas republicanas n'han tornat a fer de las sevas, escullint aquest cop, com a camp de sas operacions, la mateixa villa y Corte. Els sorianistas aprofitant el trontoll de la *Unión* ab motiu de la pasterada ó fórmula dels suplicatoris, varen organitzar y celebrar un meeting de protesta en el teatro Barbieri. Com que la llibertat individual es una de las características dels republicans, no cal dir que la cosa va acabar a trompadas y tiros, un d'ells endressat en la persona del germá del gran Lerroux.

Y á propòsit den Lerroux. ¿Saben que's un home que te molt de nas? Encara no va sentir flaira de socarrim, *expres para que te quieró* tren ajudeume cap a Barcelona, y que los correligionarios se las entiendan con ellos.

Un tal Cano, autor dramátich castila, antiga eminencia y patim incorregible, ha estrenat una obra al Principal, titulada «Mater Dolorosa», en la que a cada dos per tres surten ab l'honor d'Espanya, y'l sursum corda.

La colonia castila está que no hi veu de cap ull, y's sent la mar d'héroes perque cap catalanista ha anat a xiular, com era de costum avans en casos com el present.

Per tafaneria vaig entrar a veure l'obra y'm trobo ab el galliner tot farcit de tropa, que segons me digué un simpátich caloyo, hi havia anat convidada per l'empresari.

Vaig mirarme a tots aquells pobres homes y jo qué soch de mena filosofh vareig dirme tot entornantment: L'honor d'Espanya en el teatre, proclamat per cómichs, y l'exércit espectant... Aixó es un símbol! Y me'n vaig anar a seguir Cinematógrafos.

El president del Consell de Ministres del Estat Espanyol, Jefe de Govern de la Monarquia, clerical empedernit, etc., etc., va felicitar a ne'l revolucionarissim Lerroux allargantli totas quatre... ay, totas duas mans, per son discurs en el Congrés de *tonos moderados y de sana doctrina conservadora*, ab motiu de la fórmula dels Suplicatoris per la qual els diputats serán jutjats pel Tribunal Suprem.

El duch de Teverga va abraçar-lo y la majoria de diputats de la idem varen abrumarlo a plácemes.

Sabes tu que yo me esquemo (1)
y veo, ay, con dolor,
que hablar en conservador
tié que ver con el Supremo?

Y a propòsit d'aixó. ¿Qué hi dirán els incondicionals de la *Unión Salmeroniana*, al veure que'ls seus diputats rebutjan el judici ordinari y essencialment democrátich dels Jurats y s'accontentan ab que'ls fassi la justícia el Suprem abont el poble no hi te intervenció?

Ja ho varem dir que arribaria'l día que la Justicia Popular sería la més temuda de'n Lerroux.

Tenim noticias de que s'está organisant a Mataró un mitin de carácter nacionalista per bon número d'obriers d'aquella industriosa ciutat. En lo vinent número en parlarem extensament.

DE FORA

Molins de Rey

Sr Director de LA TRALLA.

Ja que va permetre a n'en Fuet Nou que's dirigís a mi crech que no'm privará que jo li contesti ¿oy? Donchs ¿Que tal Fuet Nou? Tampoch jo vos coneix y molt grat sento poguentvos dirigir la present pera refermar lo que tantas voltas he dit, de que nostros frateros no's donan punt de repós pera trovarme... descuydat, perque cara a cara veuriam, puig tenint de pensar que'ls de l'escoria molinsde-reyena tenen moltá llengua (bruta) y poch pero molt poch fets ab els que'ls saben posar las peras a cuarto... are quan es una criatura, si, son molt valents, ¡molts! mes que en Lerroux. Ab vos veig que judican ab un metxe, donchs a qui ¡si ho sabian! totas han passat per la seva putrefacta boca... sens haberme encertat may. Are's creuen que es un distingit poeta, ó cel-lebrat dramaturch, are pecan ab un jove escriptor en fi... la mar... menos ab mi ¡si ho sapiguessin! No mes crech que de traydor me podrian fer alguna cosa perque *poitrine contra poitrine*... ni se m'acostarian.

Y per mes pega tenir un *sucrecandi castila* el que fa molts dias tinch el dit al ull ¡que no badi! que li podria sortir malament.

Aixo de volger privar que *LA TRALLA* surtis, ¡uy! ¡si ho han pensat de vegadas! y es natural; com que els cou tant y may no's trenca.

Si no'm fessin por las estisoras vos ne diria moltes de cosas, pero un altre día será, ab aixó al crit de ¡amunt els cors! rebeu una forta estreta de vostre desconegut amich.

PETADOR.

Centellas

Sr. Director de LA TRALLA.

Els frateros d'aquet poble acaban de demostrar una volta mes el seu entusiasme per la República posantse al costat del candidat per diputat del districte de Castelltersol senyor Codina y Sert; gentilhome del Rey. Parlant dels banquets que els te promesos s'entusiasman anticipadament fins a pendre un número descomunal de purgas per tenir el ventre en disposició de pendre el monárquich «fort» com diuen ells. A la hora dels discursos fou un devasall d'ovacions, tan pels que parlava de República, com els que parlavan de freres, d'inquisició, de monarquia y encontra del altre candidat senyor Pons, acabantse el banquet fraternalment, armantse un bullit de cal ample de crits, riallas y aplaudiments produhits pels vapors del xampany, dona fi al *tracón* un *Viva* al senyor Codina y la seva descendencia cosa que va fer esclafir la rialla a tothom. Es un sopar que farà época en los anys de la regeneració de nostra vila.

Nosaltres tampoch ens poguerem estar d'aplaudir per lo molt que ens feren riure ab sas bestiesas endressadas a un tan acerrim monárquich-maurista com es el gentilhome.

UN GENTIL-NOY.

Igualada

Sr. Director de LA TRALLA.

Un cafeté *espanyol* situat a la Rambla, que va correr molt en las eleccions per regidors de l'any pasat, anant de l'un colegit al altre, *buscant* vots per tot arreu, es a dir trevallant com un negre perque sortissin los regidors republicans; va lograr entre

(1) Escamo.

altres fer sortir al senyor Serra qui a la mort de lo alcalde Emiliano Orpi va ocupar-se el lloch de interino aquest fulano va perseguir rigurosament el joch, y vet aquí que'l cafeté li va coure la llaga y va amernassarlo dientli que si no li permetian el joch en son café no solsament deixaria d'esser republicá sino que es faria esborrar del partit; ja tenim donchs que aquest *cándido* republicá sols es d'aquest partit per tenir mes parroquians, fer diners y la República ja vindrá.... un día ó cap.

FUET IGUALADI

Manresa

Sr. Director de LA TRALLA.

Heus aquí que l'excalde la única cosa bona que'ns deixá y encare mitj embestada, va esser la escola d'Arts y Oficis, pro la provisió per concurs de las classes es feu tan per favoritisme, (com tot lo que te carácter oficial), que per el camí que vá aquesta escola es fácil que fassi el mateix fi que'l Institut de segona ensenyansa y potser per culpa del mateix que va tirar a perdre aquell.

Figurinse que tenen un senyor Secretari, ex-president ó director del Institut, llicenciat en filosofia y lletres ab la mar de títols académichs, tant doctor com vulguin pro sabatassas també que ensenya algebra, teneduria de llibres y no se que mes; y ab la primera assignatura l'any pasat al anarse a matricular els alumnes els deya que anavan a perdre llastimosament el temps, resulta que ab tot y aixó la seva classe s'ompli y ell vinga fer planxas dirloshi que si no ho entenian que ho havian de creuer, y el president del patronat el conservador mes carrincló y ridícul que's coneix ab la fatuitat que li es propia no volgué atendre ni donar curs a una instancia que els alumnes presentaren a la direcció y Junta del patronat en la que ab molts bons modos demanavan que encarreguessin la classe d'algebra a un altre, contestant ell que a n'els alumnes no se'ls tenia de dar tantas facultats.

Y fins un altre.

MATALOT.

AVIS

Premiá de Dalt

En vista de la gravetat que enclou lo que está succehint a n'aquest poble, hem volgut enterarnos de tots els detalls pera donarne compte extens y exacte.

En el número pròxim sortirà un feix de cárrechs probats contra l gran barbut.

Cartera de Comunicacions

C. G. de A.—Mirarém d'enquibir alguna cosa. Emili Saleta.—«Patria» va en aquest número. Respecte l'altre article a que's refereix nos plauria que'ns enviés un altra copia.

Fuetaire Olotí.—Anirà.

F. Vall.—Els seus dibuixos son incorrectes y las ideas fluixas. La del 100 més.

R. Barbany.—Anirà al Calendari.

J. B.—La seva pregunta es molt similar a una que ja's publica.

Ll. F. Tama.—L'assumpto es molt tractat.

Obrer de Premiá.—Es poch fonamentat lo que diu en la seva carta.

Un obrer democrata.—Igualada.—Li estimaré que del assumto que tracta ne fassi sols una nota ben curta y senzilla.

M. P.—Dels seus epígramas n'aniran alguns en el Calendari.

N. M. Manresa.—Es al foch aquell tros...

Eme.—Anirà quan poguém, pero no'ns escrigui tan llarch. L'article y'ls acudits aniran en el Calendari.

Magre.—Mirarém si'ns cabrà en el Calendari.

Prou.—Arenys.—No te tan interés com V. creu, lo que'ns envia.

Esteve Abras.—Está en un error. El Catalanisme es Nacionalista y no pot ser de tendencia determinada. El seu article donaria lloch a la publicació d'altres en sentit diametralment oposat... y'l Catalanisme no hi guanyaria res.

Lluís Mestre.—Ab toia la bona voluntat no li podem publicar, pero no's desanimi perque penso que vosté te condicions pera arribar a ferho millor.

J. C. y S. d'A. bucias.—Lo mateix li dich.

Pere Fló y Valles.—N'aniran alguns.

Joseph Raurell.—Anirà.

F. Giró y Ferré.—Mirarém de ferlo anar en el Calendari, y dich mirarém perque sa molta extensió no'ns permet assegurarho.

Joan Jaumendreu.—Procurarem publicarlo en el Calendari.

Terrible.—Anirà.

Joanet de Berga.—Vá.

Faritreu.—Diguins el seu nom.

Un dels de la seba.—Anirà la setmana entrant.

Quedan moltes cartas per contestar.

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos

Ja ha sortit! ja ha sortit!

L'Humorada d'investigació cómica-política

En Lerroux per dins

escrita en vers per en Pep de la Tralla UN RALET y BON PROFIT